

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 15 kwietnia 2013 roku (data prezentaty biura podawczego sądu) powódka (...) S.A. z siedzibą w W. wniosła o orzeczenie nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym, że pozwana (...) Sp. z o.o. ma zapłacić na jej rzecz kwotę 48.259,96 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 22 stycznia 2013 roku do dnia zapłaty oraz koszty postępowania, w tym koszty zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wywiezionego powództwa powód wskazał, że pozwany wystawił weksel własny, płatny na dzień 21 stycznia 2013 r. Powód wezwał pozwanego do zapłaty weksla, jednak ten nie dokonał zapłaty sumy wekslowej.

(pozew- k. 2-3v)

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 26 kwietnia 2013 roku, sygn. akt II Nc 14770/13 Sąd Rejonowy dla Warszawy – Mokotowa w W. II Wydział Cywilny uwzględnił wywiezione przez (...) S.A. powództwo w całości.

(nakaz zapłaty – k. 24)

Pozwany skutecznie wniósł zarzuty od powyższego rozstrzygnięcia w dniu 21 listopada 2013 r. Pozwany zaskarżył wydany nakaz zapłaty w całości, wniósł o uchylenie nakazu zapłaty i zwrot kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pozwany podniósł zarzut nieważności postępowania z uwagi na brak doręczenia pozwanemu nakazu zapłaty wobec wadliwie oznaczonego adresu w pozwie.

Uzasadniając swoje stanowisko pozwany wskazał, że weksel został wystawiony na podstawie porozumienia wekslowego, stanowiące załącznik do umowy o wykonywanie usług pośrednictwa ubezpieczeniowego nr 00/029. Zgodnie z umową powód mógł wypełnić weksel w sytuacji, gdy kwota należności na jego rzecz wynikająca z umowy nie została uregulowana w określonym przez powoda terminie. Pozwany podniósł, że weksel został wystawiony w sposób niezgodny z porozumieniem, gdyż powód nie wykazał, że dochodzone przez niego kwoty nie zostały uregulowane. Pozwany podniósł również, że powód nie wskazał o jakie zadłużenie chodzi i z jakiego tytułu ono wynika. Pozwany nadto podniósł, że powód wystawił weksel przed upływem terminu wyznaczonego na spełnienie roszczenia, a sam druk weksla in blanco nie zawiera określenia daty płatności, co stoi w sprzeczności z ustawą prawo wekslowe.

(zarzuty od nakazu zapłaty – k. 63-65)

Uzasadniając zarzut nieważności postępowania pozwany wskazał, że w jego ocenie nieważność postępowania jest wynikiem wysłania pozwu wraz z nakazem zapłaty na niewłaściwy adres, co uniemożliwiło pozwanemu obronę jego praw.

(pismo pozwanego z 26.11.2013 r. – k. 108)

Podczas rozprawy w dniu 09 maja 2017 r. pełnomocnik pozwanego wniósł o odrzucenie pozwu, ewentualnie o uchylenie nakazu zapłaty i oddalenie powództwa, a także o zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów procesu.

(protokół rozprawy z dnia 09.05.2017 r. – k. 209)

Powodowa spółka do chwili zamknięcia rozprawy mimo nałożonego na nią obowiązku złożenia pisma przygotowawczego (k. 202), w którym ustosunkuje się do wniesionych zarzutów nie zajęła dalszego stanowiska w sprawie.

Sąd Rejonowy ustalił co następuje:

W dniu 29 sierpnia 2008 roku pomiędzy (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W. a pozwanym (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. (Agencja) została zawarta umowa o wykonywanie usług pośrednictwa

ubezpieczeniowego nr 00/029. Na podstawie umowy powód zlecił a pozwany zobowiązał się do stałego pośredniczenia przy zawieraniu umów ubezpieczenia w imieniu i na rzecz powoda oraz do wykonywania innych czynności faktycznych i prawnych związanych z działalnością agencyjną, w zakresie zawierania i pośredniczenia przy zawieraniu umów ubezpieczenia (§ 1 ust. 1 umowy). Na podstawie umowy pozwany zobowiązał się w szczególności do obliczania składki ubezpieczeniowej oraz jej inkasa (§ 2 ust. 6 pkt b umowy).

Dla pokrycia zobowiązań wynikających z niewłaściwego wykonania umowy pozwany - zgodnie z § 10 umowy – złożył w dniu podpisania umowy weksel in blanco z klauzulą „bez protestu” wraz z deklaracją wekslową, stanowiącą załącznik do umowy i upoważniającą powoda do wypełnienia weksla.

(dowód: umowa o wykonywanie usług pośrednictwa ubezpieczeniowego z 09.08.2008 r. – k. 66-69v)

Do umowy z nr 00/029 załączono wypełnione porozumienie wekslowe, w myśl którego pozwany upoważnił powoda do wypełnienia weksla in blanco z klauzulą „bez protestu” w wysokości roszczeń (...) S.A. przysługujących na podstawie wyżej wymienionej umowy pośrednictwa ubezpieczeniowego. Zgodnie z porozumieniem wekslowym wypełnienie weksla miało mieć miejsce tylko gdy określona przez (...) S.A. kwota należności nie została uiszczona w określonym przez (...) S.A. terminie. Powód miał prawo opatrzyć złożony weksel datą płatności według swojego uznania.

(dowód: porozumienie wekslowe – k. 71)

Powodowa spółka pismem z dnia 17 sierpnia 2012 roku wezwała (...) Sp. z o.o. do wykupu weksla wypełnionego na kwotę 48.259,96 zł w terminie 14 dni od daty wystawienia wezwania. W treści wezwania wskazano, że kwota, na którą wypełniony weksel wynika z braku inkasa składek do umów ubezpieczenia zawartych za pośrednictwem pozwanego.

(dowód: wezwanie do wykupienia weksla z 17.08.2012 r. – k. 73)

Powyższe wezwanie zostało powtórzone pismem z dnia 07 stycznia 2013 r., odebrany przez pozwanego w dniu 11 stycznia 2013 r.

(dowód: wezwanie do wykupienia weksla z 07.01.2013 r. wraz z zwrotnym potwierdzeniem odbioru – k. 19-20)

Wystawiony przez pozwanego weksel własny in blanco wystawiony w dniu 29 sierpnia 2008 roku został wypełniony w dniu 21 stycznia 2013 roku, jako do zapłaty wskazana została kwota 48.259,96 zł. Weksel zawierał podpis wystawcy osób działających w imieniu pozwanego: D. B. i M. K., którzy reprezentowali pozwanego również przy zawieraniu umowy nr (...).

(dowód: weksel - k. 21)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, a wymienionych powyżej. Zdaniem Sądu dowody z przedmiotowych dokumentów stanowią wiarygodny materiał dowodowy i nie budzą wątpliwości Sądu w zakresie ich prawdziwości oraz wynikających z nich oświadczeń stron i okoliczności faktycznych.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie, skutkiem czego zaskarżony nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym należało utrzymać w całości w mocy.

Podstawę roszczeń wywodzonych przez stronę powodową w przedmiotowej sprawie stanowił weksel własny in blanco wystawiony przez pozwaną (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, stanowiący zabezpieczenie ewentualnych roszczeń strony powodowej wynikających z umowy o wykonywanie usług pośrednictwa ubezpieczeniowego, który następnie został wypełniony przez powoda wobec niewywiązania się przez pozwanego z tej umowy.

Weksel jest papierem wartościowym, ucieleśniającym bezwarunkowe i abstrakcyjne zobowiązanie pieniężne osób, które złożyły na nim podpisy. Zobowiązanie powstałe na skutek podpisania weksla podlega regulacjom ustawy z

dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe (Dz. U. Nr 37, poz. 282). Zgodnie z art. 17 przywołanej ustawy, osoby przeciw którym dochodzi się praw z weksła, nie mogą wobec posiadacza zastrzegać się zarzutami opartymi na swych stosunkach osobistych z wystawcą lub z posiadaczami poprzednimi, chyba że posiadacz nabywający weksel, działał świadomie na szkodę dłużnika. W judykaturze utrwalony jest jednak pogląd, że wykluczenie zarzutów opartych na stosunkach osobistych pomiędzy dłużnikiem wekslowym a określonym wierzycielem nie dotyczy sytuacji, gdy wierzycielem jest remitent. Tym samym sytuacja dłużnika wekslowego zależy od tego, czy odpowiada on wobec pierwszego wierzyciela (remitenta), czy też wobec kolejnego wierzyciela wekslowego (kolejnego nabywcy weksła). W pierwszej z wymienionych sytuacji dopuszcza się możliwość podnoszenia zarzutów dotyczących tzw. stosunku podstawowego łączącego strony, ale tylko w przypadku, gdy podmiotem odpowiadającym z weksła jest wystawca - w oparciu o dyspozycję art. 10 wspomnianej ustawy (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 07 stycznia 1967 r., III CZP 19/66). Taka sytuacja ma miejsce w przedmiotowej sprawie, gdzie pozwanym jest wystawca weksła oraz poręczyciel wekslowy odpowiadający tak jak wystawca (art. 32 ust. 1 w zw. z art. 103 ust. 1 ustawy Prawo wekslowe). Należy jednak podkreślić, iż przeniesienie sporu stron na płaszczyznę stosunku podstawowego nie zmienia faktu, iż niniejszy proces nadal ma charakter tzw. procesu wekslowego, w którym siła dowodowa dokumentu weksła jest tak duża, że na stronie powodowej spoczywa jedynie obowiązek wskazania z jakiego tytułu domaga się zapłaty oraz przedstawienia stosownego wyliczenia (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 09 marca 2011 r., I ACa 122/11), natomiast ciężar wykazania, że weksel został uzupełniony niezgodnie z łączącym strony porozumieniem, a także ciężar udowodnienia innych stawianych zarzutów, spoczywa na dłużnikach wekslowych (m.in. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 21 października 2011 r., VI ACa 383/11, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 października 2000 r., V CKN 136/2000, wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 13 lipca 2005 r., I ACa 23/2005).

W przypadku weksła in blanco dłużnikowi wekslowemu przeciwko remitentowi przysługują zarzuty wypełnienia weksła niezgodnie z porozumieniem, co może obejmować zarówno wpisanie niewłaściwej kwoty, jak i żądanie zapłaty z tytułu innego zobowiązania umownego, niż uzgodnione. Porozumienie co do sposobu wypełnienia weksła może być zawarte zarówno w formie pisemnej, jak i ustnej. Dopuszczalność powyższego zarzutu wynika z art. 10 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. prawo wekslowe (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 21 maja 2015 roku, sygn. akt I ACa 253/15).

Biorąc pod uwagę fakt, że powód w niniejszej sprawie opierał swoje roszczenie na wekslu, to na dłużniku wekslowym ciąży obowiązek udowodnienia, że weksel został wypełniony niezgodnie z zawartym porozumieniem (art. 6 k.c.). (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 października 2000 r., V CKN 136/2000 OSNC 2001/6 poz. 89, wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 13 lipca 2005 r., I ACa 23/2005 LexPolonica nr 1287669). Jeżeli występujący z powództwem o zapłatę jako remitent weksła własnego wystawionego przez pozwanego potwierdzi swe prawo dokumentem o cechach określonych w art. 101 Prawa wekslowego, a pozwany nie udowodni zarzutów tamujących lub niweczących, sąd uwzględni żądanie na podstawie art. 28 ust. 2 w zw. z art. 104 ust. 1 Pr. weksl. (wyrok SN z 18 listopada 1999 r. I CKN 215/98 OSNC 2000/7-8 poz. 128).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należało dojść do wniosku, że powód zrealizował ciężące na nim obowiązki i wykazała, że dochodzi roszczenia zabezpieczonego wekslem z tytułu nienależytego wykonania przez pozwanego umowy o wykonanie usług pośrednictwa ubezpieczeniowego. Podstawa faktyczna roszczenia ze stosunku podstawowego została wskazana w wezwaniu do wykupienia weksła, poprzedzającym wypełnienie weksła. Natomiast pozwany, nie kwestionując ważności samego weksła in blanco, nie udowodnił swoich zarzutów wbrew spoczywającemu na nim w tym przedmiocie ciężarowi dowodu.

Podstawę roszczeń dochodzonych przez powoda w przedmiotowej sprawie, o czym już wcześniej wspomniano, stanowił stosunek podstawowy w postaci umowy o wykonanie usług pośrednictwa ubezpieczeniowego, której pozwany nie kwestionował. Zauważyć należy, że we wspomnianym wezwaniu do wykupu weksła powód oświadczył, że przysługujące mu roszczenie ze stosunku podstawowego wynika z braku inkasa składek ubezpieczeniowych pobieranych przez pozwanego. Tymczasem pozwany, mając wiedzę o treści wezwania, a zatem tym samym również o podstawie faktycznej, na której powód opiera swoje powództwo, nie przedstawił żadnego dowodu potwierdzenia

dokonania zapłaty na rzecz powoda pobranych od klientów składek ubezpieczeniowych. Musi więc ponieść negatywne procesowe konsekwencje nieudowodnienia swojego twierdzenia w sposób przewidziany w art. 6 kc i art. 232 kpc.

Pozwany podnosił również zarzut wypełnienia weksła niezgodnie z deklaracją wekslową. Ciężar dowodzenia tej okoliczności (art. 6 kc) spoczywał na pozwanym. To on winien był wykazać, że przedstawiony do wykupu weksel, który w niniejszym postępowaniu stał się podstawą powództwa został uzupełniony niezgodnie z treścią deklaracji wekslowej. Takiego dowodu jednak pozwany skutecznie nie przeprowadził, poprzestając na składaniu jedynie niepopartych niczym twierdzeń.

Pozwany nie wykazał również, że suma wekslowa nie odpowiadała wysokości jego aktualnego zobowiązania z tytułu wystawienia weksła in blanco. Z deklaracji wekslowej (k. 71) wynikało, że wierzyciel – powód miał prawo wypełnić weksel na sumę odpowiadającą roszczeniom wynikającym z umowy nr (...) o wykonywanie usług pośrednictwa ubezpieczeniowego. Powód mógł opatrzyć weksel datą płatności według swojego uznania. Warunkiem wypełnienia weksła przewidzianym w porozumieniu wekslowym było to, aby określona przez powoda kwota należności nie została uiszczona w określonym terminie, a pozwany nie wykazał zapłaty przedmiotowej kwoty w oznaczonym terminie.

W niniejszej sprawie wypełniony weksel spełnia wszystkie warunki wynikające z deklaracji wekslowej. W szczególności weksel został wypełniony po określeniu przez powoda daty płatności należności i jej wysokości. Nastąpiło to wezwaniem do wykupu weksła. Dokument ten, bezspornie doręczony pozwanemu, stanowi wezwanie do zapłaty kwoty 48.259,96 zł, na którą następnie wypełniono weksel, w terminie 14 dni od daty wystawienia wezwania. Po upływie tej daty, powód, zgodnie z deklaracją wekslową, miał prawo uzupełnić weksel o tę kwotę. Okoliczność, że dokonał tego nie bezpośrednio po upływie wyznaczonego terminu, a dopiero 21 stycznia 2013 r. nie ma znaczenia dla oceny poprawności działań powoda. Skoro bowiem powód mógł przedmiotowy weksel wypełnić wcześniej, to tym bardziej mógł to zrobić później. Tym samym niezasadny jest zarzut pozwanego, dotyczący błędnej daty wypełnienia weksła.

Niezasadny okazał się również zarzut pozwanego odnoszący się do braku określenia terminu płatności w wekslu. Stwierdzić należy, że przedstawiony weksel zawiera sformułowanie: „Dnia 21 stycznia 2013 r. zapłacę bez protestu za ten solą weksel na zlecenie (...) S.A. sumę czterdzieści osiem tysięcy dwieście pięćdziesiąt dziewięć złotych dziewięćdziesiąt sześć groszy”. Tym samym nie można się zgodzić z pozwanym, że weksel nie zawiera daty płatności. Określone w art. 1 prawa wekslowego wymagania dotycząca treści weksła, a nie druku weksła. Wekslem jest dokument o określonej przepisami prawa wekslowego treści, a nie druk do wypełnienia. Okoliczność, że druk weksła przed wypełnieniem nie zawiera wszelkich składowych wymaganych od weksła, nie ma wpływu na ważność samego, wypełnionego weksła.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności Sąd uznał roszczenie powoda za uzasadnione.

Pozwany podnosił w zarzutach od nakazu zapłaty przede wszystkim zarzut nieważności postępowania ze względu na brak doręczenia pozwanemu nakazu zapłaty i pozwu na skutek wadliwego oznaczenia adresu pozwanego w pozwie. Zarzut ten oparty jest na normie art. 379 pkt 5 k.p.c., w myśl którego nieważność postępowania zachodzi jeżeli strona została pozbawiona możliwości obrony swych praw.

W orzecznictwie wiąże się pozbawienie strony możliwości obrony swych praw z sytuacją, w której z powodu wadliwości procesowych sądu lub strony przeciwnej, będących skutkiem naruszenia konkretnych przepisów kodeksu postępowania cywilnego, strona nie mogła brać i nie brała udziału w postępowaniu lub jego istotnej części, jeżeli skutków tego uchybienia nie można było usunąć przed wydaniem orzeczenia w danej instancji (z bogatego orzecznictwa na ten temat np. wyr. Sądu Najwyższego z 10.5.1974 r., II CR 155/74, OSPiKA 1975, Nr 3, poz. 66; post. Sądu Najwyższego z 28.10.1997 r., I CKN 283/97, OSNC 1998, Nr 4, poz. 64 i post. SN z 6.3.1998 r., III CKN 34/98, Prok. i Pr.-wkl. 1999, Nr 5, poz. 41).

Odnosząc się do zarzutu pozwanego trzeba wskazać, że nieważność postępowania nie zachodzi w sytuacji, gdy mimo naruszenia przez sąd przepisów procesowych strona podjęła czynności w procesie (tak Sąd Najwyższy w post. z 28.10.1997 r., I CKN 283/97, OSNC 1998, Nr 4, poz. 64 i wyr. SN z 10.3.1998 r., I CKN 524/97, Prok. i Pr. 1999,

Nr 5, s. 43). W niniejszej sprawie pozwany ostatecznie podjął obronę w sprawie składając skutecznie zarzuty od nakazu zapłaty, a zatem nie ponosi żadnych negatywnych konsekwencji pierwotnego doręczenia nakazu zapłaty na niewłaściwy adres.

Co więcej, jako chybiony należy uznać podnoszony w toku procesu zarzut nieważności postępowania ze względu na nienależyte umocowanie pełnomocnika procesowego powoda, którym jest jego pracownik. Wbrew stanowisku pozwanego, żaden przepis prawa nie obliguje strony do tego, aby do pełnomocnictwa procesowego udzielonego pracownikowi dołączać umowę o pracę zawartą z tym pracownikiem.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 496 k.p.c., Sąd utrzymał w całości w mocy nakaz zapłaty wydany w dniu 26 kwietnia 2013 roku pod sygn. akt II Nc 14770/13.